

Muistio

21.5.2026

VN/18241/2025
VN/18241/2025-OKM-16

Perustelumuistio, valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitettä. Liitteen tasolle seitsemän (7) lisättäisiin Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettu yleisesikuntaupseerikurssi. Samalla viitekehyksen tasolta kahdeksan (8) poistettaisiin yleisesikuntaupseerin tutkinto, jonka järjestäminen maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain perusteella päättyi 1.1.2025.

Liitteen tasolle kahdeksan (8) lisättäisiin erikoiseläinlääkärikoulutus. Samalla viitekehyksen tasolta kahdeksan (8) poistettaisiin erikoiseläinlääkärin tutkinto, joka korvautui 1.8.2023 tehdyssä uudistuksessa erikoiseläinlääkärikoulutuksella. Erikoiseläinlääkärikoulutuksesta säädetään erikoiseläinlääkärin ammatinharjoittamisesta annetussa laissa (29/2000).

Lisäksi viitekehyksen tasolta viisi (5) poistettaisiin lennonjohdon perustutkinto, jota järjestettiin ammatillisena toisen asteen koulutuksena 31.12.2017 saakka. Tutkinto poistui ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (680/2017) 1.1.2018 alkaen.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuus

Suomen kansallisesta tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä säädetään siitä annetussa laissa (93/2017, jäljempänä viitekehyslaki) sekä valtioneuvoston asetuksessa (VNA 120/2017, jäljempänä viitekehysasetus). Viitekehyslakia sovelletaan sen 1 §:n 1 momentin (muut. 542/2017) mukaisesti tutkintoihin ja perusopetuksen ja lukion oppimääriin, joista säädetään seuraavissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa asetuksissa:

1) perusopetuslaki (628/1998);

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.okm@gov.fi

- 2) lukiolaki (629/1998);
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017);
- 4) ammattikorkeakoululaki (932/2014);
- 5) yliopistolaki (558/2009);
- 6) Maanpuolustuskorkeakoulusta annettu laki (1121/2008);
- 7) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annettu laki (1316/2006);
- 8) Poliisiammattikorkeakoulusta annettu laki (1164/2013);
- 9) Pelastusopistosta annettu laki (607/2006).

Viitekehyslakia sovelletaan sen 1 §:n 2 momentin mukaan myös sellaisiin tutkintoihin rinnastettaviin tai muutoin laajoihin osaamiskokonaisuuksiin, joiden osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla, jos ne ovat kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena ammatissa tai tehtävässä toimimiseen tai muutoin liittyvät osaamisen kehittämiseen tai ammattitaidon parantamiseen.

Viitekehyslain 2 §:n mukaan laissa tarkoitetut tutkinnot, oppimäärät ja muut laajat osaamiskokonaisuudet jaotellaan niiden edellyttämän osaamisen perustella kahdeksaan vaativuustasoon (tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehys). Tarkempia säännöksiä tutkintojen, oppimäärien ja muiden laajojen osaamiskokonaisuuksien sijoittumisesta eri vaativuustasoille annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehystä päivitetään ja täydennetään muuttamalla viitekehysasetuksen liitettä. Muutoksista vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Hallinnonalat ja sidosryhmät voivat esittää uusia osaamiskokonaisuuksia sijoitettavaksi kansalliseen viitekehukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö käsittelee esitykset vähintään kahden vuoden välein. Käsitteilyyn otetaan kyseisenä vuonna maaliskuun loppuun mennessä tehdyt esitykset. Opetushallitus antaa lausunnon esityksistä ja toimittaa ne opetus- ja kulttuuriministeriöön vuosittain kesäkuun loppuun mennessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi esitykset ja konsultoi tarvittaessa muita hallinnonaloja ja sidosryhmiä. Esitykset arvioidaan lainsäädännössä määriteltyjen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2018 työskennelleen viitekehysten laajentamistyöryhmän tarkentamien kriteerien perusteella. Kriteerit koskevat osaamiskokonaisuuksien osaamisperustaisuutta ja säädösperustaa, tehtävää, vakiintuneisuutta ja tunnettuutta sekä laajuutta.

Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehysten tavoitteena on lisätä tutkintojen kansallista ja kansainvälistä läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta. Lisäksi tavoitteena on parantaa koulutus- ja tutkintojärjestelmän toimivuutta ja selkeyttä kuvaamalla suomalaiset tutkinnot, oppimäärät ja muut osaamiskokonaisuudet yhdenmukaisella, ymmärrettävällä ja vertailukelpoisella tavalla. Tavoitteena on myös lisätä Suomen koulutus- ja tutkintojärjestelmän tunnettuutta ja helpottaa siten kansainvälistä liikkuvuutta Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä edistää koulutusyhteistyön ja koulutusviennin mahdollisuuksia.

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettu valtioneuvoston asetus (120/2017) eli viitekehysasetus tuli voimaan 1.3.2017. Asetuksen liitteessä määritellään tutkintojen, oppimäärien ja muiden laajojen osaamiskokonaisuuksien sijoittuminen eri vaativuustasoille. Viitekehysasetuksen liitettä on laajennettu kolme kertaa.

15.2.2020 voimaan tulleella muutoksella (61/2020) liitteeseen lisättiin tutkintoja, oppimääriä ja muita laajoja osaamiskokonaisuuksia eri vaativuustasoille. Lisäykset perustuivat opetus- ja kulttuuriministeriön 1.3.2018 asettaman Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehysten laajentamista koordinoivan työryhmän valmistelemaan ehdotukseen (Osaaminen

ratkaisee. Viitekehyksen laajentamistyöryhmän loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:3.).

1.8.2022 voimaan tulleella muutoksella (425/2022) liitteeseen tasolle 3 lisättiin uusi, 1.8.2022 alkanut, tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA), joka korvasi lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen (LUVA) ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA). Lisäksi liitteen tasolle 3 lisättiin kansanopistojen oppivelvollisille suunnattu vapaan sivistystyön koulutus.

1.1.2025 voimaan tulleella muutoksella (778/2024) liitteeseen lisättiin tasolle 2 kotoutumisen edistämiseksi annetussa laissa (1386/2010, 20 §) tarkoitettu kotoutumiskoulutus. Lisäksi liitteen tasolta 3 poistettiin tutkintojärjestelmästä 31.7.2022 poistuneet lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA) ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA).

2 Asian valmistelu

Opetushallitukseen toimitettiin 1.4.2023 - 31.3.2024 välisenä aikana yksi ja 1.4.2024 – 31.3.2025 välisenä aikana kolme esitystä viitekehykseen sijoitettavista osaamiskokonaisuuksista.

Esityksiä tekivät (1) DIFF - Ingenjörerna i Finland -liitto, joka esitti viitekehykseen sijoitettavaksi Ingenjörsexamen från läroverk. Kyse on teknillisissä oppilaitoksissa annetusta insinööriskoulutuksesta, jonka järjestäminen päättyi 1998 tehdyn koulutusuudistuksen yhteydessä; (2) Suomen opinto-ohjaajat ry, joka esitti viite-kehykseen opinto-ohjaajan koulutusta; (3) Puolustusministeriö, joka esitti viitekehykseen yleisesikuntaupseerikurssia ja samalla viitekehyksestä poistettavaksi yleisesikuntaupseerin tutkintoa sekä (4) Maa- ja metsätalousministeriö, joka esitti viitekehykseen erikoiseläinlääkärikoulutusta, joka korvaa aiemman erikoiseläinlääkäriin tutkinnon.

Opetus- ja kulttuuriministeriön muutosehdotus viitekehysasetuksen liitteeseen pohjautuu Opetushallitukselle tullessiin esityksiin uusien osaamiskokonaisuuksien sijoittamiseksi kansalliseen viitekehykseen sekä Opetushallituksen opetus- ja kulttuuriministeriölle 16.5.2024 (OPH-3905-2023) ja 6.6.2025 (OPH-3055-2024) antamiin lausuntoihin. Opetushallituksen antamien lausuntojen perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että

(1) teknillisissä oppilaitoksissa annetun insinööriskoulutuksen sijoittamiseen viitekehykseen ei ole säädösten edellyttämää perustetta eikä esitetty osaamiskokonaisuus täytä viitekehykseen sijoittamiselle annettuja kriteereitä. Viitekehykseen sijoitettaville osaamiskokonaisuuksille määriteltyjen kriteerien mukaan viitekehykseen ei sijoiteta tutkintojärjestelmästä poistuneita tutkintoja ja oppimääriä. Tämä todetaan myös viitekehyslakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 204/2016). Perusteluna on, että tutkintojärjestelmästä poistuneiden tutkintojen ja oppimäärien tavoitteet pääsääntöisesti perustuvat koulutuspituuksiin ja oppiaineisiin sen sijaan, että tavoitteet olisi kuvattu osaamisperusteisesti. Tästä syystä opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole ottanut esitystä huomioon valmistellessaan viitekehysasetuksen liittyvää muutosesitystä.

(2) opinto-ohjaajan koulutus ei täytä viitekehykseen sijoittamiselle annettuja kriteereitä, joten sitä ei voida tässä vaiheessa voida sijoittaa viitekehykseen. Jo aiemmin tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamista valmistellut työryhmä (2018–2019) käsitteli yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa suoritettavien opettajan pedagogisten opintojen, opinto-ohjaajan opintojen ja erityisopettajan opintojen sijoittamista viitekehykseen. Työ-ryhmän loppuraportissa esitetyn näkemyksen mukaan kyseisten opintojen osaamistavoitteista on säädetty korkeakouluasetuksissa suppeasti ja osin poikkeavasti johtuen eri ajankohtina tehdystä säädösvalmistelusta. Työryhmä katsoi, että sekä yliopistoissa järjestettävien opettajankoulutuksen opintojen että ammattikorkeakouluissa järjestettävien ammatillisen opettajankoulutuksen opintojen sijoittelua viitekehykseen on tarkoituksenmukaista tarkastella myöhemmässä vaiheessa kokonaisuutena ja siten, että osaamistavoitteet on määritelty säädösten selkeästi ja riittävän yhdenmukaisesti. Tarvittavien säädös muutosten valmistelu on parhaillaan käynnissä opetus- ja kulttuuriministeriössä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö teetti vuonna 2021 opettajan pedagogisia opintoja koskevan selvityksen. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa tarjolla olevien opettajan pedagogisen kelpoisuuden tuottavien opintojen nykytila. Selvityksen perusteella korkeakoulujen tarjoamat opettajan pedagogiset opinnot erosivat toisistaan osin paljonkin. Koska ammatillinen opettajankoulutus (60 op) antaa saman yleisen pedagogisen kelpoisuuden kuin yliopistojen tarjoamat opettajan pedagogiset opinnot (60 op), nähtiin tärkeäksi, että opintoja koskevat osaamiskuvaukset laaditaan ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyössä. Sama koski opinto-ohjaajan opintoja. Osaamistavoitteet päätettiin laatia yhteisiksi kaikille ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tarjoamille opettajaopinnoille, ja vuonna 2022 Opettajankoulutusfoorumin nimittämä työryhmä laati yhteiset osaamiskuvaukset yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa suoritettaville opettajan pedagogisille opinnoille (60 op), opinto-ohjaajan opinnoille (60 op) ja erityisopettajan opinnoille (60 op).

Sosiaali- ja terveysalan kaksoistutkintouudistuksen yhteydessä ammattikorkeakoululakiin (932/2014) esitetään lisättäväksi asetuksenantovaltuus, jotta ammatti-korkeakouluasetuksessa (1129/2014) voitaisiin säätää tarkemmin ammatillisesta opettajankoulutuksesta, siihen kuuluvien opintojen (opettajan pedagogiset opinnot, erityisopettajan opinnot ja opinto-ohjaajan opinnot) rakenteesta ja opinnoille asetetuista osaamistavoitteista. Ammattikorkeakoululain muuttamista koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle 8.1.2026. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2028. Samassa aikataulussa on tarkoitus tehdä kyseisiä opettajaopintoja koskevat vastaavat muutokset yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen (794/2004), jotta ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tarjoamat opettajan pedagogiset opinnot, erityisopettajan opinnot ja opinto-ohjaajan opinnot voidaan esittää sijoitettavaksi samanaikaisesti Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen.

(3) yleisesikuntaupseerikurssi täyttää viitekehysten sijoittamiselle annetut kriteerit, ja se voidaan sijoittaa annetun ehdotuksen mukaisesti viitekehysten tasolle seitsemän (7)

(4) erikoiseläinlääkärikoulutus täyttää viitekehysten sijoittamiselle annetut kriteerit, ja se voidaan sijoittaa annetun ehdotuksen mukaisesti viitekehysten tasolle kahdeksan (8).

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleva luonnos viitekehysasetuksen liitteen muuttamisesta oli lausuntokierroksella 12.2.2026 - 27.3.2026. Lausuntokierros tehtiin Lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta. Mahdollisuus lausua oli sekä tahoilla, joille lausuntopyyntö erityisesti kohdistettiin, että kaikilla muillakin palvelua käyttävillä.

Lausuntoja pyydettiin seuraavilta tahoilta:

puolustusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Maanpuolustuskorkeakoulu, Helsingin yliopisto (eläinlääketieteellinen tiedekunta), DIFF - Ingenjörerna i Finland, Insinööriliitto, liikenne- ja viestintäministeriö, Traficom, Ruokavirasto, Suomen opin-to-ohjaajat ry, OAJ ja Opetushallitus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Yleisesikuntaupseerikoulutus

Maanpuolustuskorkeakoulu on Puolustusvoimista annetun lain (551/2017) 27 a §:n mukaan sotatieteellistä opetusta antava Puolustusvoimiin kuuluva korkeakoulu. Maanpuolustuskorkeakoulun asemasta, organisaatiosta ja siellä annettavasta opetuksesta ja koulutuksesta säädetään tarkemmin Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008). Lakia muutettiin upseerien koulutusjärjestelmän osalta ja muutokset ovat tulleet voimaan 1.1.2025. Muutoksen myötä yleisesikuntaupseerin tutkinnosta luovuttiin ja upseerien koulutusjärjestelmään säädettiin uusi yleisesikuntaupseerikurssi, joka on osa lain 7 §:n mukaista Maanpuolustuskorkeakoulun sotatieteellistä täydennyskoulutusta.

Yleisesikuntaupseerikurssi antaa pätevyyden yleisesikuntaupseerin arvoon, ja kurssin suorittaminen pätevoittää sekä Puolustusvoimien että Rajavartiolaitoksen ylimpiin tehtäviin.

Opiskelijan kelpoisuudesta yleisesikuntaupseerikurssin opintoihin säädetään Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 17 §:ssä. Kelpoisia ovat sotatieteiden maisterin tutkinnon Maanpuolustuskorkeakoulussa suorittaneet henkilöt. Erityisistä syistä yleisesikuntaupseerikurssia suorittamaan voidaan hyväksyä myös hakija, jolla on muussa korkeakoulussa suoritettu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja jolla muutoin todetaan olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet.

Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 2 a §:n 1 momentin mukaan Pääesikunta vahvistaa Maanpuolustuskorkeakoulun tutkintojen ja muun upseerin virkaan vaadittavan opetuksen yleiset tavoitteet. Yleisesikuntaupseerikurssin sisällöstä säädetään tarkemmin Maanpuolustuskorkeakoulun ja Puolustusvoimien sisäisillä määräyksillä, mikä mahdollistaa joustavasti toimintaympäristön ja sen muutosten huomioon ottamisen. Esityksen liitteenä saapuneessa tiivistelmässä yleisesikuntaupseerikurssin opetussuunnitelmasta todetaan, että sen koulutuksen ja kehittämisen kokonaisvastuu on Maanpuolustuskorkeakoululla. Maanpuolustuskorkeakoulu vastaa opetussuunnitelman toimeenpanosta ja siitä, että opintojaksokohtaiset sisällöt vastaavat opetukselle asetettuja tavoitteita. Yleisesikuntaupseerikurssin opetussuunnitelma tarkastetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain Maanpuolustus-korkeakoulun työjärjestyksessä ja Maanpuolustuskorkeakoulun toimintakäsikirjassa määritetyn prosessin mukaisesti.

Yleisesikuntaupseerikurssin laajuus on 58 opintopistettä, mikä vastaa kestoaltaan noin yhden vuoden opintoja. Yleisesikuntaupseerilta edellytetään laajojen kokonaisuuksien ja asiayhteyksien hallitsemista sekä kykyä luovaan tietojen ja taitojen sekä uusien lähestymistapojen soveltamiseen. Yleisesikuntaupseeri osaa analysoida laajoja asiakokonaisuuksia, niiden perusteita ja vaikuttavuuksia sekä oman tehtävänsä merkityksen osana suurempaa kokonaisuutta. Hän kykenee luovaan ongelmanratkaisuun, suunnitteluun, työskentelyyn ja päätöksentekoon ilman kaikkea tarvittavaa informaatiota. Yleisesikuntaupseerilta edellytetään myös monipuolisia viestintä- ja vuorovaikutustaitoja.

Yleisesikuntaupseerikurssin suorittaneen tulee osata muun muassa

- arvioida yhteisoperaation suunnittelua, valmistelua ja toimeenpanon periaatteita sekä osaa arvioida omia ja vastustajan suorituskykyä ja toimintaperiaatteita operaation toimeenpanossa vaativassa ja moniulotteisessa toimintaympäristössä, kansallinen lainsäädäntö, sodan oikeussäännöt sekä muut kansainväliset velvoitteet huomioiden.
- arvioida kansainvälisen ja kansallisen turvallisuusympäristöä sekä sotilasliiton (NATO) vaikutuksia Suomen puolustusjärjestelmään sekä osaa analysoida niitä osana strategista suunnittelua.
- arvioida johtamisen toimintaperiaatteet eri toimintaympäristöissä ja osaa analysoida esimiesaseman sekä komentajuuden periaatteita ja toimintatapoja eri johtamistasoilla, oikeudelliset velvoitteet huomioiden.
- soveltaa puolustusjärjestelmän kehittämiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa soveltaa tutkimustietoa ja taitojaan puolustusjärjestelmän kehittämisessä ja päätöksenteossa.
- analysoida laadittuja synteesejä ja arvioi kriittisesti eri lähdeaineistojen tietoja monimutkaisten ja laajojen ongelmien ratkaisemiseksi, tarvittaessa vajailla tiedoilla ja informaatiolla.

Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain muutoksia koskevissa esitöissä (HE 96/2024) todetaan yleisesikuntaupseerikurssin tason asettuvan muutoksen jälkeen yhdenmukaisesti Nato-verrokkimaiden kanssa, mikä vastaisi eurooppalaisten ja kansallisten tutkintojen viitekehysten tasoa 7. Sotatieteiden maisterin tutkinto ja yleisesikuntaupseerikurssin sisältävä esipuhekurssi, samoin kuin yleisesti muiden Nato-jäsenmaiden yleisesikuntaupseerikurssit (General Staff Officer Course) sijoittuvat viitekehyksissä jo nykyisin tasolle 7.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että yleisesikuntaupseerikurssilla on viitekehukseen sijoittamisen edellyttämä säädösperusta. Lisäksi esityksen perusteella todetaan, että viitekehukseen sijoitettaville osaamiskokonaisuuksille määritellyt kriteerit täyttyvät osaamiskokonaisuuden tehtävän, vakiintuneisuuden ja tunnettuuden sekä osaamiskokonaisuuden laajuuden osalta. Opetussuunnitelman tiivistelmän perusteella yleisesikuntaupseerikurssin voidaan lisäksi katsoa

olevan osaamisperustainen, ja sille on määritelty osaamistavoitteet. Esitetyn perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö on arvioinut, että yleisesikuntakurssin edellyttämä osaaminen kokonaisuutena sijoittuu tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehysten tasolle seitsemän (7).

Erikoiseläinlääkärikoulutus

Erikoiseläinlääkäreiden koulutus uudistui 1.8.2023 alkaen. Uudistuksen tavoitteena oli poistaa koulutuksen tutkintomuotoisuus ja siirtää ohjausvastuu opetus- ja kulttuuriministeriöltä maa- ja metsätalousministeriölle. Lisäksi tavoitteena oli muun muassa edistää erikoiseläinlääkärikoulutuksen loppuunsaattamista tavoiteajassa, lisätä erikoiseläinlääkäreiden osuutta ammattikunnassa ja vahvistaa koulutuksen työelämävastavuutta. Tässä yhteydessä koulutusta koskevaa asetustasoista sääntelyä joustavoitettiin, erikoisaloihin tehtiin joitakin muutoksia ja koulutuksen tavoitteellisesta suorittamisajasta säädettiin.

Erikoiseläinlääkärikoulutuksesta säädetään erikoiseläinlääkärin ammatinharjoittamisesta annetussa laissa (29/2000). Sen 41 b §:n mukaan erikoiseläinlääkärikoulutus on työelämässä jo toimineille eläinlääkäreille tarkoitettua koulutusta, jonka tavoitteena on syventää eläinlääkärin osaamista ja asiantuntijuutta tietyllä erikoisalalla sekä varmistaa erikoisalan osaaminen eläinlääkintäalan palvelujärjestelmässä ja muissa eläinlääkärille soveltuvissa tehtävissä. Koulutusta suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden toimia laillistettuna eläinlääkärinä. Lisävaatimuksena on, että henkilö on eläinlääkärin perustutkinnon suorittamisen jälkeen toiminut vähintään vuoden ajan erikoisalaan soveltuvissa tehtävissä.

Erikoiseläinlääkärikoulutuksen tarkemmista tavoitteista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (351/2023). Sen 1 §:n mukaan erikoiseläinlääkärikoulutuksen tavoitteena on perehdyttää eläinlääkäri koulutusohjelmansa mukaisen erikoisalan tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan sekä antaa hänelle valmiudet erikoisalan erikoiseläinlääkärin tehtäviin, jatkuvaan ammattitaidon ylläpitämiseen ja alan kehittämiseen sekä toimimiseen erikoiseläinlääkärinä eläinlääkintähuollon palvelujärjestelmässä ja muissa alan erityisosaamista edellyttävissä tehtävissä.

Lainsäädäntömuutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 96/2022) perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi, ettei uudistuksella muutettu koulutuksen osaamistavoitteita. Koulutus on näin ollen sille asetettujen koulutusvaatimusten ja osaamistavoitteiden perusteella perusteltua sijoittaa samalle tasolle (taso 8) kuin aiempi tutkintomuotoinen erikoiseläinlääkärikoulutus.

4 Pääasialliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia tai muita vaikutuksia.

5 Lausuntopalaute

Lausuntopalvelu.fi-palvelussa toteutetun lausuntokierroksen aikana 12.2. -27.3.2026 saatiin lausunto kuudelta organisaatiolta. Lisäksi kaksi tahoa ilmoitti, että heillä ei ole asiassa lausuttavaa.

Annetuissa lausunnoissa on kannatettu viitekehysasetuksen liitteeseen esitettyjä muutoksia, jotka koskevat erikoiseläinlääkärikoulutuksen lisäämistä viitekehysten tasolle 8 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tarjoaman yleisesikuntaupseerikurssin lisäämistä viitekehysten tasolle 7. Lisäksi on kannatettu yleisesikuntaupseerin tutkinnon, erikoiseläinlääkärin tutkinnon ja lennonjohdon perustutkinnon poistamista viitekehyksestä.

Maa- ja metsätalousministeriö, puolustusministeriö ja Opetushallitus puolsivat viitekehysasetuksen muutosesitystä. Opetushallituksen lausunnossa pidettiin tärkeänä, että viitekehys pysyy ajantasaisena.

Kolmessa lausunnossa otettiin kantaa myös koulutuksiin, joita ei ehdoteta sisällytettäväksi viitekehykseen. Suomen opinto-ohjaajat ry toteaa lausunnossaan, että opinto-ohjaajan koulutus tulisi nostaa ja mainita EQF 7 -tason kuvauksessa. Myös Opetus-alan Ammattijärjestö OAJ toteaa, että ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tarjoamat opettajan pedagogiset, erityisopettajan ja opinto-

ohjaajan, sekä myös varhaiskasvatuksen opinnot, tulee sijoittaa kokonaisuutena ja samanaikaisesti tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen. OAJ pitää kohtuuttomana, jos kyseisten koulutusten vientiä osaamisen viitekehykseen päätetään lykätä.

OAJ ehdottaa, että työryhmä harkitsisi edelleen insinööritutkintojen, mutta myös laajemmin opistotutkintojen sijoittamista osaamisen viitekehykseen tasolle 6. OAJ:n mukaan tämä edellyttäisi kansallisen osaamisen viitekehyksen kriteereiden uudelleen arviointia. OAJ toteaa, että tutkinnon tuottaman osaamisen tunnustamattomuus hankaloittaa kansainvälistä liikkuvuutta. Suomi on sitoutunut noudattamaan EU:n ammattipätevyysdirektiiviä (2013/55/EU) ja tämä sitoumus on tunnistettava myös kansallisen osaamisen viitekehyksen määrittelyssä. OAJ:n mukaan poistettavien koulutuksien tuottama osaaminen on tunnistettava jatkossakin osaamisen viitekehyksessä. Olisi etsittävä ratkaisu osaamisen tunnustamiseen ja tunnustamiseen sellaisissa tilanteissa, joissa koulutus lakkaa. Poistettavista tutkinnosta ja osaamisesta olisi jäätävä dokumentaatio, jonka perusteella osaaminen voidaan tunnistaa tarvittaessa työmarkkinoilla tai jatkokoulutukseen hakeutumisessa.

Myös Insinööriliitto pitää tärkeänä, että ennen ammattikorkeakouluja valmistuneet insinööritutkinnot huomioidaan jatkossa viitekehyskokonaisuudessa. Se ehdottaa, että lopetetut tutkinnot mainittaisiin jatkossa erillisessä muistiossa viitekehyksen yhteydessä, niin, että niiden vertaaminen nykyisiin tutkintoihin on jatkossa mahdollista. Samalla tulee varmistaa, että ennen ammattikorkeakouluja valmistuneiden insinöörien osaaminen tunnustetaan riittävän korkealle ja tutkinto aidosti rinnastetaan nykyisiin korkeakoulututkintoihin. Näin heidän osaamisensa mm. TKI-toiminnassa saadaan jatkossakin hyödynnettyä ja TKI-rahoituksen hyödyntäminen on heidän osaltaan mahdollista.

Kuten lausunnolla ollessa asetusluonnoksessa todetaan, opinto-ohjaajan koulutus ei täytä tällä hetkellä viitekehykseen sijoittamiselle annettuja kriteereitä. Prosessi OAJ:n esiin nostamien koulutusten sijoittamisesta viitekehykseen voidaan käynnistää siinä vaiheessa, kun ammattikorkeakoululakiin (932/2014) ja asetukseen (1129/2014) esitetyt muutokset (HE 197/2025) on vahvistettu ja vastaavat muutokset yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen (794/2004) yliopistollisten opettajankoulutusten osalta on valmisteltu ja vahvistettu. Viitekehyksestä annettu asetus liitteineen (120/2017) ei säädä tutkintojen oikeudellisesta asemasta. Tutkintojen mahdollisesti tuottamasta pätevydestä, jatko-opintokelpoisuudesta ja tutkintonimikkeistä säädetään erilaisissa hallinnonalojen substanssisäädöksissä tai niistä määrätään ja päätetään säädösten nojalla. Euroopan parlamentin ja neuvoston ammattipätevyysdirektiivistä annettu direktiivi (2005/36/EY), joka on kansallisesti pantu täytäntöön ammattipätevyysdirektiivistä annettulla lailla (1385/2015), sisältää säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion pitää tunnustaa EU- tai ETA-kasalaisen toisessa jäsenmaassa hankkima ammattipätevyys. Se koskee vain ammattipätevyysdirektiivistä annettua tunnustamista tilanteissa, jossa henkilö haluaa siirtyä toiseen jäsenmaahan harjoittamaan siellä säänneltyä ammattia. Direktiivi ei koske niin kutsuttua akateemista tunnustamista, josta Suomessa vastaavat toisen asteen koulutuksen järjestäjät sekä korkeakoulut. Ammattipätevyysdirektiivistä annettua tunnustamista kannalta ei ole merkitystä, onko kyseisen ammattipätevyysdirektiivistä tuottama koulutus sijoitettu kansalliseen viitekehykseen. Lisäksi on otettava huomioon, että ennen keskiasteen uudistusta teknillisissä oppilaitoksissa suoritettujen ammatillisten opistoasteen tutkinnot tai ammatilliset korkea-asteen tutkinnot eivät ole korkeakoulututkintoja, eikä tutkintojen rinnastaminen ole mahdollista.

Asetukseen ei sisällytetä sellaisia tutkintoja tai muita osaamiskokonaisuuksia, joista ei säädetä eikä niitä enää järjestetä. Tämä ajantasaisuuden vaaliminen koskee yleisesti kaikkia säädöksiä. Käytännössä ajantasaisuus tarkoittaa, että viitekehysasetukseen ei lisätä vanhoja tutkintoja ja sieltä poistetaan tutkinnot ja osaamiskokonaisuudet, joiden järjestäminen lakkaa.

6 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Asetuksen esitetään tulevan voimaan 1 päivänä elokuuta 2026.